Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 130. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 9-го ЛИПНЯ (JULY) 1955. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 130. VOL. LXII.

КОНГРЕС УХВАЛИВ ПОНАД 3 БІЛЬЙОНИ НА ДОПОМОГУ ЗАКОРДОНОВІ

КРИТИКУЮТЬ ДЕПАРТАМЕНТ ОБОРОНИ ЗА НЕВІДПОВІДНИЙ РОЗПОДІЛ ДОПОМОГИ

Вашингтон. — Конґрес. — ухвалив на допомогу закордонним країнам 3,285,800,000 долярів. Ця сума призначена на військову і економічну допомогу заприязненим закордонним державам в фінансовому році, що починається 1 липня 1955. Члени спільної комісії, яка складалася з конгресменів і сенаторів, і яка узгіднювала різниці між законопроєктами Сенату і Палати, гостро критикували державний департамент за неправильний розподіл допомоги закордонові, бо з цього фінансового року (1955) залишилися нерозділені більше як 500,000,0000 долярів. Сенатор Майк Менсфілд звернув увагу на те, що державний департамент найбільше грошей на допомогу видав аж в червні цього року. Конґрес ухвалив був на військову допомогу закордонові в 1955 році 3,300,000,000 долярів, а з тієї суми аж 983,000,000 долярів видано в останньому місяці фінансового року. Сенатор Менсфілд заявив, що він проситиме, щоб Генеральний Контрольний Уряд та Комісії Видатків в Сенаті і Палаті Репрезентантів повели слідство в цій справі. Пізніше асистент секретаря оборони В. Дж. МекНейл заявив, що департамент не міг вчасніше видати цих грошей внаслідок нової системи книговодства. Але сенатор Менсфілд невдоволений з цього вияснення, яке, на його думку, таке „неясне", що він мусить просити Комісію Видатків, щоб вияснила, чому вчасніше не видатковано фондів на допомогу закордонові. Цей раконопроєкт мусить ще підписати президент Айзенгавер.

Мічелл передбачає рекордовий рік в економіці країни

Вашингтон. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл заявив на пресовій конференції, що американська економіка постійно збільшується, і цей 1955 рік готов бути найкращим господарським роком в історії ЗДА. Мічелл сказав, що в місяці червні число затруднених перевищить дотеперішне рекордове число з серпня 1953 року, коли воно виносило 63,700,000 осіб. Але число затруднених не збільшується з таким темпом, з яким зростає число здібних до праці. Червень приніс на ринок праці багато тієї молоді, яка закінчила школи і шукає праці. Рекордові числа затруднених виказують такі ділянки праці як торгівля, фінанси, стейтові та місцеве самоурядування. Але число робітників, затруднених у фабриках, все ще не досягло того рівня, який був у найкращому досі фінансовому році — 1953.

Про високий стан економіки свідчить те, що в місяцях травні і червні було велике число понадчисельних годин праці в фабриках. Секретар праці Мічелл передбачає, що і в осінніх місяцях число затруднених буде збільшуватися, а зменшуватиметься число безробітних.

Жінки мали б діставати старечі пенсії в 62 році

Вашинґтон. — Комісія Способів і Метод в Палаті Репрезентантів прийняла демократичний законопроєкт про поліпшення і поширення соціяльного забезпечення для деяких категорій осіб. Цей законопроєкт передбачає також збільшення вплат на соціяльне забезпечення. Новий законопроєкт має такі головніші зміни в порівнянні з тепер обов'язуючим законом: — 1. Жінки діставали б старечі пенсії після скінчення 62-ох років життя (досі — 65). Коло 800,000 жінок, які самі працювали, або які є дружинами пенсіонованих робітників чи вдовами по таких робітниках — негайно вже 1 січня 1956 року, мали б дістати старечі пенсії, якщо вони матимуть 62 роки, і якщо цей законопроєкт буде ухвалений. 2. Коло 300,000 робітників інвалідів дістали б повні старечі пенсії, коли матимуть скінчені 50 років (досі 65). 3. Умово і фізично хворі діти пенсіонарів діставали б пенсії і після 18 року життя (досі тільки до 18 р.). 4. До соціяльного забезпечення малиб обов'язково належати всі професіоналісти (крім лікарів), — отже дентисти, правники, остеопати, ветеринарні лікарі, невропати і т. п. — 5. Вже 1 січня 1956 року мала б бути збільшена вкладка на соціяльне забезпечення до трьох відсотків і від працедавців і від затруднених. Уряд президента Айзенгавера заявляється проти цього законопроєкту, домагаючись переслухань в цій справі на конґресових комісіях.

СТІВЕНСОН КРИТИКУЄ ПРЕЗИДЕНТА ЗА ШКІЛЬНИЦТВО

Адлей Е. Стівенсон, лідер Демократичної партії та знову її можливий кандидат на президента в наступних виборах, виступив на конвенції Крайової Виховної Асоціяції в Шикаґо з гострою критикою програми допомоги шкільництву, яку предложив Конґресові президент Айзенгавер. Стівенсон твердив, що та програма є „незадовільна" і „невідповідна", бо Президент домагається тільки одного доляра на допомогу школам на кожних 45 долярів, що він домагається на розбудову доріг. На фото: Адлей Стівенсон з головою Асоціяції п-нею Ворін Волкер, безпосередньо перед його виступом.

Ваґнер і Гарриман підтримують кандидатуру Стівенсона

Ню Йорк, Н. И. — Посадник Ню Йорку Роберт Ваґнер після приїзду з закордону, заявив журналістам, що він і надалі підтримує Адлея Е. Стівенсона як кандидата на президента в 1956 році, — хоч два нюйоркські демократи заявилися за тим, щоб демократичним кандидатом був Аверелл Гарриман. Ці прихильники Гарримана — Кармін де Сапіо — провідник Таммані Голл та новий демократичний голова Крайового Комітету Майкел Г. Прендерґест. Сам Гарриман, який відлетів на відпустку до Европи — заявив, що він підтримує Стівенсона, якого вже раз була займенувала партія на це становище. Але Гарриман не хотів відповісти на запити журналістів, що він робив би, коли б його ставили на кандидата на президента при найближчих виборах. —

Трагедія на океані чи жарт про експльозію на рибацькому човні

Ню Йорк, Н. И. — Станиці американської фльоти і Прибережної Сторожі в ранніх годинах дня 7-го липня зловили радіовий знак SOS, який повідомляв про те, що рибацький човен „Синя Зірка" експльодував на океані в віддалі 50 миль на південний схід від Ню Йорку. 18 пасажирів цього човна мали скочити в воду на рятункових поясах, а три члени залоги гасять пожежу та обслуговують радіову станцію. Негайно вислано на місце катастрофи 8 літаків, чотири рятункові човни, один підводний човен і один нищильник. Та кількагодинні пошукування не мали жадного успіху, тільки побачено на океані пляму від бензини та один рятунковий пояс. В повідомленні говорилося про те, що чужий підводний човен мав забрати рибалок, які покинули „Синю Зірку". Команда фльоти повідомляє, що в тому часі не було жадного чужого підводного човна. Команда Прибережної Сторожі гадає, що хтось собі зажартував, і в тому напрямку ведеться вже слідство, хоч і надалі продовжуються пошукування за таємничим човном.

Доллес говорив про совєтську слабість

Вашингтон. — У зв'язку з наріканням Нікіти Хрущова, що, мовляв, говориться у світі про слабість Совєтів, яка примусила їх змінити політику, появилось тепер уперше потвердження, що дійсно державний секретар Дж. Ф. Доллес, виступаючи перед Комісією Видатків американського Конґресу з обороною урядового проєкту про допомогу закордонові, говорив про великі господарські труднощі Совєтів. Доллес протиставив кризу в Совєтах блискучій економічній ситуації в ЗДА, при чому підкреслив, що оборонна продукція в ЗДА і видатки на збройні сили в найменшій мірі не обнижують американського добробуту, який щораз більший, коли тим часом накручування важкого промислу для воєнних цілей в СССР відбувається зі шкодою найпримітивнішої життьової стопи совєтського населення. Доллес вжив був навіть вислову, що СССР знаходиться „на порозі економічного заломання", та що саме це спричинило зміну совєтської політики. Ту свою промову Доллес виголосив ще 10 червня ц. р., але щойно тепер оприлюднено її зміст. Конґресмен Гері, демократ з Вірджінії, сказав тоді до Доллеса на тому засіданні Комісії: „Виходить, що ви думаєте, що остання зміна совєтської політики прийшла з конечности, а не з серця", — „Так", — відповів Доллес. Хоч Хрущов, пишуть американські часописи, ледве чи знав про ту промову Доллеса, проте його завваги в американській амбасаді 4-го липня ц. р. дійсно правильно віддали погляд офіційних американських кіл про причини совєтської „мирової офензиви".

ЗДА прийняли совєтську пропозицію щодо відшкодування за літак

Вашингтон. — З'єдинені Держави прийняли в офіційній ноті, переданій Совєтам 7-го липня ц. р., совєтську пропозицію, що СССР готов заплатити половину втрати, яку зазнала Америка наслідком зістрелення американського військового літака біля берегів Аляски в дні 23 червня ц. р. Два совєтські МІГ-и заатакували тоді американський літак, який знаходився на патрульному леті, та, запаливши один його мотор, примусили приземлитися на невідповідному терені, при чому літак розбився, а 7 з-поміж 11-ти членів залоги віднесли рани. Після того, як державний секретар Доллес негайно повідомив про це Молотова під час ювілейної сесії Об'єднаних Націй в Сан Франсіско, совєтська нота з 25 червня висловила жаль з приводу того „інциденту" та заявила готовість покрити половину втрати. Американська відповідь приймає цю пропозицію, відкидаючи водночас совєтську інтерпретацію інциденту. Американська нота рішуче підтримує первісне твердження, що напад збоку МІГ-ів наступив над міжнародними водами і що поведінка американського літака була „коректна й без закиду". Американська нота в рішучому тоні вимагає, щоб у майбутності не повторились такі інциденти, бо це пошкодило б взаєминам між двома країнами, „взаєминам, що їх З'єдинені Держави з свого боку хочуть поліпшити". —

4 американські генерали прибули на Формозу

Тайпей. — Чотири американські генерали летунства, між ними командант американського летунства на Далекому Сході генерал Лоренс Скутер, прибули до столиці Формози на наради з тамошніми американськими і націонал - китайськими військовиками над проблемою безпеки Формози в повітрі. Докладні відомості націонал - китайської розвідчої служби вказують на масове пересування комуно - китайського летунства з Манджурії спершу до Північного, потім Південно-східнього Китаю. Комуністи, мовляв, викінчують дві великі летунські бази спеціяльно для совєтських МІГ-ів, при чому ці летовища, у Фучав і Сватов, віддалені від Формози ледве на 120-200 моль, себто становлять для Формози велику постійну загрозу. Летовище Фучав знаходиться від острова Матсу у віддалі всього 50 мильд. В останньому часі проявилася збільшена активність камуно - китайського летунства в протоці Формози і націонал - китайські військові чинники твердять, що комуністи приготовляють собі велику перевагу летунства, щоб опанувати повітряні простори над протокою Формози. Тод легко може їм вдатися агресія не тільки проти прибережних островів, але й самої Формози.

АНГЛІЯ ЗГІДНА РОЗВІЯТИ ОСТРАХ СССР ПЕРЕД НІМЕЧЧИНОЮ

ПРЕМ'ЄР ІДЕН НАКРЕСЛИВ ГОЛОВНІ НАПРЯМНІ АНГЛІЙСЬКОЇ ПОЛІТИКИ НА ЖЕНЕВСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ „НА ВЕРШИНАХ". — ВІДКИДАЄ ВНЕСОК, ЩОБ ВКЛЮЧИТИ ЧЕРЧИЛА ДО АНГЛІЙСЬКОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ

Лондон. — Англійський прем'єр, Антоні Іден, заявив у четвер 7-го липня ц. р. в палаті громад, що Англія готова погодитись на Женевській конференції голів урядів 4-ох великодержав на такі ґарантії безпеки, які розвіяли б острах Совєтів перед з'єдиненою Німеччиною. Іден признав, що Совєти можуть лякатися з'єдиненої Німеччини, так само як може її лякатись „багато людей в Европі". Однак, заявив Іден, треба взяти на себе частину риску, бо „поділена Німеччина — це поділена Европа". Як найкращу ґарантію проти відродження в будуччині німецької небезпеки Іден вважає обмеження зброєння Німеччини й контроля над ним. Західня Европейська Унія, мовляв, добровільно прийняла таке обмеження і встановила систему контролі Зрештою, з'єдинення Німеччини може прийти тільки на базі вільних виборів на цілому її тереңі, після чого сама Німеччина мусить рішати про свою майбутню політику. Іден назвав три головні напрямні, що їх англійська політика буде триматись в переговорах з Совєтами на Женевській конференції, що має розпочатись 18 липня ц. р. Цими трьома точками є: 1. Англія не відмовиться від Північно - Атлантійського Пакту (НАТО), 2. Англія „не відділить себе від Америки" і 3. Англія готова працювати для з'єдинення Німеччини. Іден відкинув при цьому ще раз совєтську концепцію „невтралізації" Німеччини, при чому покликався на факт, що однаково канцлер Аденауер, як і соціялістична опозиція в західньо - німецькому парляменті відкинули порівнювання Німеччини з Австрією. Іден висловив переконання, що так само Західня Німеччина сама напевне буде готова дати Совєтам такі ґарантії безпеки, щоб Совєти не лякалися з'єдиненої Німеччини. Завваги Ідена знайшли негайну апробату збоку лідера опозиції, Клемента Етлі.

Під час дебати в англійському парляменті у зв'язку з закордонно - політичною заявою прем'єра Ідена, два посли соціялістичної Партії Праці заінтерпелювали Ідена, щоб той включив колишнього прем'єра Черчила, який перший побивався за тим, щоб відбути конференцію „на вершинах" разом із совєтським прем'єром, до англійської делеґації, яка виїде до Женеви. У соціялістичних інтерпеляціях були образливі для Ідена, чи пак для міністра закордонних справ МекМіллана нотки, що, мовляв, МекМіллан „заслабий", щоб „дати собі раду з (американським державним секретарем) Доллесом" і що Черчил потрібний хоч би для того в Женеві щоб цензурувати в англійських офіційних повідомленнях „плиткості й банальності". Іден не дав вивести себе з рівноваги і відповів, що інтерпелянт „думав мабуть про зложення делеґації з офіційних осіб" (Черчил є тепер приватною особою), а коли Женева принесе якісь конкретні успіхи, то, мовляв, в повідомленні про них можуть знайтись також „плиткі й банальні фрази".

„Правда" не допускає до участи Німеччини в НАТО

Москва. — Московська „Правда' 'відкинула знову західню концепцію, наче б з'єдинена Німеччина могла надалі залишитись в НАТО, чи пак, як називають цю орґанізацію большевики, — „у військовій групі деяких держав, зверненій проти інших держав". Зв'язування будучої Німеччини з таким пляном, це значить — твердить „Правда" — „унеможливлювати з'єдинення Німеччини. Центральний орган совєтської комуністичної партії кепкує собі теж із концепції, що компромісовою розв'язкою могло б бути залишення Західньої Німеччини в НАТО, з тим, що на всьому теперішньому обширі Східньої Німеччини, після її злуки з Західньою, створено б здемілітаризовану і зневтралізовану зону. „Правда" добачує в такій концепції тенденцію згори накинути цілій Німеччині теперішній західньо-німецький режим, коли тим часом — пише „Правда" — форму уряду вибере собі сам „миролюбний німецький нарід", — якщо він осягне з'єдинення „на демократичній базі". — „Правда" заперечує, наче б СССР втратив зацікавлення в справі з'єдинення Німеччини, як це твердив державний секретар Доллес, але треба, мовляв, до цієї проблеми підходити ‚ділово й реалістично.'

В АМЕРИЦІ

● **Палата Репрезентантів** прийняла законопроєкт, щоб армія і летунство виплачували платні два рази в місяць, а не раз, як це було досі. Моряки і морські піхотинці вже й давніше діставали платні два рази на місяць.

● **Дирекція підземки** в Ню Йорку повідомляє, що при всіх будках, в яких купується „токени", находяться розклади їзди поїздів підземки, які подають час від'їзду поїздів тільки в нічних годинах, коли вони рідше курсують.

● **Палата Репрезентантів** ухвалила дозволити на приїзд до ЗДА Борисові Коверді, який 27 червня 1927 року вбив був у Варшаві совєтського посла Петра Войкова. Згідно з американським законом жадний вбивник не може дістати дозволу на в'їзд до цієї країни, хіба що дістане окремий дозвіл на це. Жінка Коверди живе вже в ЗДА, а він сам перебуває в Німеччині.

● **Кінцевий звіт** виявляє, що під час святкування Дня Незалежности згинули 805 осіб: 407 осіб згинули в автових катастрофах, 251 особа втопилася, а 147 осіб втратили життя в інших нещасливих випадках.

● **81-річний** Овен Ешфорд Слайдер 10 років тому вирізьбив собі камінний надгробник, який поставили на його могилі, коли він помер 4 липня цього року. Він помер в Олд Тавні, Мериленд, похований напроти 119-річного дому, в якому жив.

● **Під час** пресової конференції в Білому Домі було так гаряче, що піт лився шнурками по обличчях журналістів, а деякі не могли записувати слів президента, бо піт замочив папір. В цій кімнаті було 180 журналістів, і в ній немає холодильних апаратів. В кімнаті, де є холодильник, не могло б зміститися стільки осіб.

● **Поштовий Уряд** повідомляє, що 28 липня можна буде купувати нові трицентові поштові марки, — видані на відзначення пляну президента Айзенгавера про вживання атому для мирних цілей. Цей значок має напис: „Знайти шлях, який людську винахідчивість керував би на добро людини". На значку є дві півкулі, на яких уміщені слова: „Атом для миру".

● **Крайовий** Статистичний Уряд в Буенос Айресі повідомляє, що населення Арґентини в дні 1 липня цього року виносило 19,101,788 осіб. Число жінок і чоловіків майже однакове, бо є тільки 2,000 жінок більше від чоловіків між арґентинцями.

ВІСТІ З-ПОЗА ЗАЛІЗНОЇ ЗАСЛОНИ

(За совєтською пресою і радіо)

„СТАРІЮТЬ І ВМИРАЮТЬ, ТАК І НЕ ПОБАЧИВШИ СВІТУ"

В Сталіно, як подає „Рад. Україна" в ч. 133, відбулася нарада конструкторів, технологів, працівників проєктних і науково-дослідних інститутів, а також представників донецьких машино-будівельних фабрик, присвячена справам продукції донецького машинобудування. „Директор Донецького Філіялу-Дніпровуглемашу — пише кореспондент „Р.У." — т. Башков говорив про невідкладні потреби гірничого машинобудування, база якого відстає від потреб вугільної промисловости. Це приводить до того, що деякі конструкції, чекаючи, коли їх пустять у виробництво, старіють і вмирають, так і не побачивши світу. Конструктори вугільного машинобудування довгі роки чекають від науково-дослідних інститутів важливих теоретичних рекомендацій, які б дали їм можливість успішно конструювати машини. На жаль, науково-дослідні інститути ухиляються від розв'язання принципіяльних питань, розпорошують сили на дрібні завдання". Добавляти щонебудь до цієї „констатації" тов. Башкова непотрібно. Темпи совєтського машино-будівництва справді таки „головокружні".

„НА ПОЛТАВЩИНІ НЕМАЄ ПОРОСЯТ"

В 132-ому числі „Рад.України" надруковане звідомлення з „республіканської наради по відгодівлі свиней і заготівлях овочів". В звідомленні подані дослівно м.ін. такі факти: „Гостро критикували на нараді керівників Київського міськвиконкому, які практично мало що зробили для забезпечення киян дешевим м'ясом та овочами. У місті має бути відгодовано в цьому році 60.000 свиней, — проте, за даними, які вже має заступник голови міськвиконкому т. Аркадьєв, на відгодівлю поставлено тільки близько 5.000 голів..." І далі: „Неправильно, не по-господарському відгодовують свиней у Полтавській області. Заступник голови облвиконкому т. Онипко скаржився, що на Полтавщині немає поросят", бо їх буцімто розпродали і тепер мусять купувати їх... в Курській, Вороніжській та інших областях. Коли взяти становище з відгодуванням свиней у Києві, то воно там справді таки катастрофальне. тож бракуватиме бідолашному київському населенню 55,-000 свиней! А становище в інших ділянках прохарчування Києва напевно теж не краще.

„ХУДОЖНІ" СОВЄТСЬКІ МЕБЛІ З „СЮРПРИЗОМ"

Головний товарознавець (значить фахова з кожного погляду людина!) „Укрпоттоспторгу" С. Конніков так характеризує в листі до редакції „Радянської України" (в числі 133), продукцію совєтських фабрик меблів: „У Сталіно в магазині Нр. 65 міськпромторгу (директор магазина т. Тіряєв) у травні були в продажу поганої якости меблі Сталінської мебльової фабрики. Художні гардероби Нижанковицької фабрики погано поліровані, при користуванні ящиками, полицями лишають брудні сліди на одягу і руках через недоброякісну фарбу, на лицьовій поверхні часто бувають тріщини, відколи... Шахові столики Ужгородського фанерно-мебльового комбінату, які надходять у торговельну сітку, недавно інкрустовані, на них — потьоки лаку і фарби. Сімферопільська фабрика „КІМ" систематично постачає Кримській області меблі з великими виробничими дефектами. В магазинах Одеси продають фубети артілі ім. Яковенка недбало виготовлені, з деформованими полицями, погано пофарбовані... Ужгородський фанерно-мебльовий комбінат випускає дорогі художні шафи з „сюрпризом" для покупця: через два-три місяці шафи починають деформуватися, фанеровані деталі розшаровуються. В магазини Києва, Харкова та інших міст надходять десятки скарг споживачів, і фабрика змушена посилати майстрів червоно-деревників, щоб усувати вади і робити капітальний ремонт меблів на дому у покупців... Київський завод мебльових матеріялів „Головукрмебліпрому" постачає мебльовим фабрикам цієї системи дзеркала з виробничими дефектами: подряпинами, плямами, нестандартних розмірів". Стільки автор листа до „Рад.України". Вже сам перелік фабрик і місцевостей показує, що такий стан мебльової продукції панівний в усій совєтській мебльовій промисловості. А тут пробує хтось белендіти про заможнє, щасливе життя підсовєтського населення.

В СВІТІ

● **У Варшаві** святковано урочисто 5-річчя пакту між Польщею і Східньою Німеччиною, в якому німецькі комуністи, під наказом з Москви, „радо" погодились на польсько - німецький кордон на річках Одра-Нісса. Східньо-німецький „прем'єр Отто Гротеволь прибув на відповідну параду до Варшави, а перший секретар польської „робітничої" (комуністичної) партії, Болеслав Берут, поїхав до Східнього Берліну.

● **У Банґкоку**, столиці Сіяму, відбувається перша три-денна нарада військових фахівців 8-ми держав, які належать до Південно-Східнього Азійського Оборонного Пакту, т. зв. східнього НАТО. Відкрив наради прем'єр Сіяму, маршал Сонґрам, один із найбільших ворогів комунізму. Наради тайні і тільки після їх закінчення мабуть появиться якийсь формальний комунікат.

● **Король Гаакон Норвезький** зламав кілька днів тому ногу. Його стан здоров'я тривожив норвежців, але останній лікарський бюлетень каже, що нога помалу зростається. Гаакон має 82 роки.

● **Новий італійський уряд** під проводом прем'єра проф. Сені складається з 21 міністрів, в тому числі 14 християнських демократів, чотирьох правих соціялістів і трьох лібералів. З попереднього уряду ввійшло до нового аж 12 міністрів, але здебільша з іншими ресортами. Політична плятформа уряду — та сама, що була раніш.

● **В Індії**, на ріці Ґандак в провінції Віґар перевернувся великий чавен із 40 особами. 36 втопились, а всього шість осіб — жінки і діти — врятувались.

● **У Західньому Берліні** американці відкрили третій з черги т. зв. „Кіндерліфт" — повітряний коридор для бідних і слабовитих німецьких дітей, що їх перевозиться на ферії до здорових околиць Західньої Німеччини. Цією харитативною транспортною операцією займається 14 американських літаків С-47, з яких кожний бере по 24 дітей. Щоб дістатись до Західньої Німеччини, треба перелетіти 100 миль над совєтською зоною.

● **У Мюнхені** — за офіційним комунікатом — переведено численні арештування у зв'язку з убивством словацького еміґранта, Матуса Чернака. Він згинув від годинникової бомби в хвилині, коли розв'язував у поштовій конторі пачку, присланий на його ім'я. Призвищ арештованих не подано.

● **В західньо-німецькому парляменті** зголошено проєкт реформи конституції, за якою мали б увести в Німеччині двопартійну систему, як в Англії, чи в Америці. Деякі німецькі газети пишуть, що це тактичний маневр канцлера Аденауера, який таким чином хоче налякати малі партії, що бунтуються проти зголошеного закону про рекрутацію війська. Уряд, мовляв, може взагалі „перекреслити" всі малі партії, залишивши лише християнсько-демократичну і соціялістичну.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ОСВІТА І ПОЛІТИКА

Перед нами два листи, один з Лонґ Бронч в Канаді, а другий з Пенсилвенії. Обидва дорікають „Свободі" за цілком протилежні справи: один за те, що вона „мимо нібі об'єктивности попирає модерне москвофільство УНРаду-Кацаб", а другий за те, що та сама „Свобода" віддає свої сторінки для „бандерівсько-сумівських диверсантів і гуляйпільських ворохобників". Обидва листи писані невправною рукою і повні граматичних та ортографічних помилок і саме тим вони піддають тему до заголовку про освіту і політику.

У першому листі повно соковитих слів на членів та прихильників УНРади, включно з такими, як „зрадники", „московські запроданці" і т. п. Із змісту листа видно, що пише його людина молода, яка, розполітикована, забуває, або й не знає, що в УНРаді чи між її прихильниками є люди, які кров свою проливали за Україну, які до сьогодні носять близни від московських куль або й уламки куль у своєму тілі, які перебували тифи і трикутники смерти, які творили історичні універсали, завішували синьо-жовті українські прапори на золотоверхій столиці України, відбивши її від москаля своєю кров'ю, які своїми терпіннями та трупами своїх друзів і рідних позначували шляхи на Соловки, Колиму та в інші табори каторги, які сиділи на лаві підсудних СВУ, які... про це написана історія і ще грубі її томи будуть написані. Звідки приходить молода людина називати їх „зрадниками" і „московськими запроданцями", які справжні арґументи вона на це має та — найголовніше — хто, як і чому поставив її в ролю прокуратора людей і справ, про які вона, як це цілком виразно виявляється з листа — не має зеленого поняття?

Або другий лист. Хто, як і чому спонукав його автора називати „бандитами" своїх рідних братів тільки тому, що вони інакомислячі? Чи знає автор того листа, що між тими „бандитами" є люди, які велику частину свого віку провели у ворожих в'язницях за Україну, що вони десятки разів за ту ж Україну заглядали смерті ввічі та направду „усе віддали, що за неї змогли"? Чи, врешті, знає автор того листа, що між тими, яких він так гостро засуджує, є й ті, що — як і його співпартійці — в уніформах українських збройних сил боролись і кров свою проливали за Україну та, опісля, зазнали всіх мук від окупантського режиму?

Беремо ці два листи за приклад, бо вони характеризують нашу загальну трагедію. І ми бачимо виразно її причини. У нас часто з погордою говориться про „просвітянщину", яку повинна заступити політика, а яку на ділі заступає погане політиканство. Не політики потрібно авторам цитованих листів та їм подібним, але просвіти і освіти, потрібно їм бодай загального елементарного знання нашої історії і потрібно їм виховання, потрібно вщепити їм звичайну культуру мислення і поступування. І це повинно стати одним з головних наших завдань.

Обидва автори листів, наситившись антагоністичною та безвідповідальною партійною пропаґандою, стали партійними „патріотами" в найсумнішому розумінні того поняття. Засіяна в них партійна ненависть затруїла їхні душі та засліпила їхні очі і можна більше, ніж сумніватись, чи з них матиме будь-яку користь не тільки наша спільнота, але й самі їхні партії. Їхнє партійне виховання та наставлення, їх антагонізм і ненависть диктує їм сьогодні заперечувати все, що не йде по тій партійній „лінії", яку вони виробили собі на підставі переважно неґативної і полемічної партійної пропаґанди. Чого можна очікувати від них завтра? Яка буде реакція їхніх насичених ненавистю душ, якщо існуючі причини партійних розходжень перестануть існувати? Чи зможуть вони колинебудь назвати і вважати за брата того, кого тепер називають „УНРадівським зрадником" чи „бандерівським бандитом"?

Результат такого політиканства без освіти можна легко передбачити. Пройде ще деякий час, ці партійні патріоти поростуть краще в пір'я і сало, і до їхньої хати не матимуть вступу ані колядники на ЗУАДК, ані збірщики національного датку до УКК, вони не належатимуть до жадної з наших організацій і їх не буде на наших імпрезах, а їхні діти будуть соромитись свого походження та перестануть признаватись до народу „зрадників" чи „бандитів".

Звичайно, цих гірких міркувань не можна занадто узагальнювати, бо і в наших партіях є чимало людей розважних, які бачать дальше, думають повніше та поступають культурніше. Але не можна легковажити й таких проявів, як їх тут наведено для прикладу, бо й вони не є ані одинокі, ані відірвані. Бо не партійною пропаґандою, але в першу чергу освітою, включно з політичною освітою, можна виховувати і виховати суспільність та забезпечити їй майбутнє.

ШКОЛИ І ВИХОВАННЯ

„Наша найбільша проблема у вихованні — це недостача передбачування і віри, а не гроші", сказав д-р Ернест О. Мелбі, декан виховного відділу при університеті Ню Йорк, на зібранні 400 виховників, батьків і професіоналістів, що прийшли на заклик президента Айзенгавера до учительського каледжу при університеті Колумбія в Ню Йорку 21 червня для підготови Виховної Конференції, що має відбутися в Білому Домі в листопаді цього року. Згідно з президентськими плянами, конференція матиме на меті „найосновніші, найширші і найбільш скоординовані студії, які тільки американський нарід може перевести над своїм виховним питанням".

На згаданому зібранні декан Мелбі висловив ще такі думки: Чому ми так сильно зареаґували на атомову силу, а виявили свою байдужість до сили нашого виховання? Найважливіше питання, що стоїть сьогодні перед нами — це збереження волі, а ми не можемо зберегти свободи без виховання доцільнішого, ніж те, що ми його маємо тепер. Нам потрібно шкільного виховання так само, як ми потребуємо бомб або закордонної політики і ми мусимо його мати, без уваги на те, хто за нього заплатить.

Інші промовці на зібранні промовляли в подібному тоні, а всі учасники зборів винесли постанову, щоб улаштувати подібні зібрання в цілому стейті Ню Йорк упродовж першої половини липня, після чого буде скликана стейтова конференція для обдумання проєктів, які мали б бути обговорені на крайовій Виховній Конференції. Інші стейти пішли за прикладом нюйоркського і саме в теперішньому часі виховна справа в Америці вибивається на перше місце у питаннях внутрішньої американської політики. Нема сумніву, що ціла країна буде готова з плянами на вашинґтонську конференцію, що відбудеться в днях від 28 листопада до 1 грудня 1955 р.

Виховна Конференція в Білому Домі має розв'язати шість засадничих питань, а саме: Що має наше шкільництво осягнути? Як можна зорганізувати наше шкільництво для досягнення більших успіхів при економічній ощадності? Чого потрібно шкільним будинкам? Як можна здобути кращих учителів і як їх задержати в школах? Як можна сфінансувати школи, тобто побудувати і втримати будинки? Як затримати постійне зацікавлення громадянства виховно-шкільним питанням?

Такі й подібні проблеми має теж і американсько-українська громада. Втримувані українською спільнотою приватні, парафіяльні й непарафіяльні цілоденні й вечірні школи, це справа майбутности десяток а то й сотень тисяч американських громадян українського роду та їхнього молодого покоління, без огляду на те, чи хтось має свої діти в школах, чи ні. Відомий факт, що в нашій спільноті ведеться дуже енерґійна акція за будову цілоденних шкіл, а там, де цього не дається осягнути, засновуються вечірні школи й спеціяльні курси. Історичні заслуги має в цьому головно наша Церква. З цього боку шкільна справа серед американського громадянства українського роду не залишається позаду інших етнічних груп.

Одначе треба ствердити, що досі не переборено теоретичних трудноштів навчання в цих школах української мови, хоч як про це говориться на різних нарадах і зібраннях. Тому, що в цілоденних школах, на підставі закону навчальна мова повинна бути англійська, не годиться легковажити української мови як предмету. Це дозволене публічними законами і цю можливість треба використати до найдальше йдучих меж.

Багато громадян, не розуміючи прав, потреб та можливостей навчання неанглійських мов у школах, кидають різні — не завжди виправдані — закиди вбік організаторів українських приватних шкіл. Нерозбірливі закиди можуть шкодити самому ділу, тобто будові й утримуванню українських шкіл. Якщо громадянство серйозно ставиться до українського шкільного питання, то треба теж і серйозно прослідити всі чинники, які мають відношення до цього шкільництва.

У першу чергу треба перевірити, які є законні можливості для навчання української мови в цілоденних приватних школах в різних стейтах. Знаючи те, треба скласти плян навчання української мови відповідно до того, скільки кляс має приватна школа. Одначе найважливіше питання це вишкіл учительських сил для методичного навчання української мови в нових обставинах. Утримання вчителів української мови це природна справа і її треба теж унормувати.

Досі такими справами займалися поодинокі громадяни й місцеві комітети, одначе, мало вісток появилося про їхні успіхи. Шкільна Рада при Українськім Конґресовім Комітеті ледве заторкнула цю справу, як це виходить із звіту УКК на Шостому Конґресі. На зібранні Професорської Ради Українського Технічного Інституту в Ню Йорку в другій половині червня деякі учасники радили не заторкувати навчального питання публічно, щоб не викликати конкуренції з тими, що вже пробували підшукати його розв'язки.

Проте, права української мови в українських школах, це загальногромадська справа і її треба вирішити на громадському форумі. Про це повинні подбати компетентні в тих справах установи хоч би скликанням спільної української Виховної Конференції.

(С)

Осип Бойдуник

ДО ПИТАННЯ КРИЗИ В ДЕРЖАВНОМУ ЦЕНТРІ У.Н.Р.

Кризи урядів, навіть в нормальному житті в упорядкованих державах, не є новістю. Ми знаємо випадки, що навіть в однопартійних урядах західніх держав, з парляментарною системою, бувають кризи. І це не є сенсацією.

Бувають кризи й в Уряді УНР, тобто у Виконавчому Органі УНРади. Можна сміло сказати, що Виконавчий Орган УНРади, від 1953 р. перебуває в перманентній кризі, коли взяти до уваги, що той Виконавчий Орган повинен бути виявом консолідації. Під знаком кризи і в її атмосфері відбувалася ІІІ-тя сесія УНРади в березні 1954 року, яка тієї кризи не усунула. Бож фактом є, що ОУН не дала своїх представників до посесійного ВО УНРади, подаючи того причини суто політичного характеру. Той кризовий стан поглибився в травні 1954 р., коли УНДС відкликав своїх представників з ВО УНРади. Правда, на місце УНДС вдалося голові ВО УНРади здобути ОУН. Але, виходячи з засад і вимог консолідації, тою „заміною" не усунено самої кризи, і кризової атмосфери в Державному Центрі не то що не відпружено, але її ще загострено, що виявлено не лише в деякій українській пресі, але навіть в працях самого ВО УНРади. Це питання, кількома наворотами, було предметом безпосередніх чи листовних вимін думок між компетентними чинниками Державного Центру. На жаль, без успіху.

Але, уступлення голови парляменту, це таки новість і сенсація. Це ж бо є криза не уряду, тобто тої частини державного керівництва, яку покликається і міняється відповідно до обставин і потреб, лише це криза стрижня в парляментарно - народовладній, чи демократичній системі, якого не покликається лише вибирається. Іншими словами, це є криза цілого Державного Центру. І тому мусить заіснувати щось незвичайно поважне, щоб на таку кризу рішитись, що в нормальних і упорядкованих системах зумовлює розв'язання парляменту. І тут власне приходимо до кореня справи, який дасть нам змогу вияснити питання сучасної кризи в Державному Центрі УНР.

Українська Національна Рада є парляментом, чи своєрідним передпарляментом, так по генезі, як і по структурі, так по завданнях, як і по діяльності і праці, які випливають із своєрідних еміграційних відносин і вимог.

Ми не маємо змоги тут над тим всім і подрібно зупинятись. Тут лише вкажемо, що в нормальних парляментах кожнорічно, двома наворотами, відбуваються кількамісячні сесії і їх засіданнями керує голова парляменту, а речниками фракцій є посли парляменту.

Інакше є в нашому Державному Центрі. Сесії відбуваються паруденні раз на кілька років, а всі завдання парляменту, поміж тими сесіями, виконує Президія УНРади, складена з п'ятьох-шістьох осіб, включно з головою УНРади, які є рівночасно речниками своїх фракцій на засіданні Президії. І в тому, іменно, є складність в керівництві парляменту-Президії УНРади. Щоб тій складності бодай частинно запобігти, ОУН ще перед ІІІ-тьою сесією УНРади внесла проєкт доповнення Тимчасового закону, який і прийнятий був сесією в березні 1954 р. як стаття 13/а, яка дозволяє і вказує Президії УНРади, що вона „в справах особливої ваги покликає на свої засідання представників Українських Церков, українських наукових установ, українських суспільно-громадських централь, а також централь організацій українських комбатантів, які беруть участь в нарадах Президії і висловлюють свої міркування, що їх Президія Національної Ради бере до уваги при своєму остаточному вирішуванні справ". Тим шляхом проєктодавець і законодавець мали на увазі те, щоб між сесіями рішення важливих справ, „справ особливої ваги" не залишати лише для п'ятьох чи шістьох членів Президії, які до того ще є й речниками фракцій.

До того треба додати, що не всі угрупування, які належать до УНРади, прийняті на ІІІ-ій сесії, заступлені в Президії УНРади. І коли, наприклад, „Свобода" з ЗДА, ч. 120, з дня 24 червня ц. р., пише що „більшість партій членів УНРади, рішила приєднатися до цього рішення" (Паризького Бльоку), то це не відповідає правді, бо це „рішила" більшість партій, заступлених лише в Президії, а не в УНРаді. І направду було б важко відповісти на питання, чим УНДО і УСП, які це „рішали", є важливіші, чи сильніші від СЗСУ, СП і СКТСУ, які в тому „рішенні" участи не брали, бо не заступлені в Президії?! І коли вже брати математичну точність, на яку покликається „Свобода", то на вісім „партій членів УНРади" те „рішення" прийняли, але всього-навсього три партії. Але не те тут важне хто „рішав", а куди тут важніше, що ті три фракції „рішили"?

На цю тему вже дещо написано в українській пресі. Але, як звичайно, багато в тому неточностей, а навіть фантазій. Прикладом тих неточностей є таки „репортаж" в американсько-українській „Свободі" ч. 120, з дня 24 червня*).

Для кращого зрозуміння і усвідомлення собі сучасної кризи в Державному Центрі мусимо вийти з основного заложення і факту, що московський нарід впродовж цілої своєї історії від моменту свого народження і формування, починаючи Андрієм Суздальським в ХІІ столітті, дише ненавистю до українського народу і його держави з центром в Києві. Ця ненависть виявлялася в постійній аґресії і воєнних походах московських князів проти України-Руси. Та аґресія і походи Московщини проти України відбувалися так в часи княжі, як і гетьманські, як в кінці й у нашому столітті в часи республіканські, байдуже на режими, які панували в Московщині, чи то за часів царських, чи в часах сьогоднішньої РСФСР. Як сьогодні за большевицького режиму, так само й за царських часів переселювано українців поза межі їхньої соняшної Батьківщини. Як сьогодні за большевицької окупації, так давніше за царської всіх непокірних

(Закінчення на стор. 3-ій)

* Автор має на увазі редакційну вістку: „УНРада переживає нові труднощі". Вістка ця була подана на підставі інформацій і матеріялів з найбільш авторитетних джерел та від найбільш відповідальних діячів УНРади у цій країні. (Прим. Ред.).

ПРЕЗИДЕНТ ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ

У теперішню пору, коли Західня Німеччина відзискала суверенність а її чорно-червоно-золотий прапор майорить поруч прапорів 14 інших членів організації НАТО, варто познайомитись ближче з особою професора д-ра Теодора Гойсса, президента Західньої Німеччини, який разом із своїм канцлером д-ром Конрадом Аденауером є одною з найбільш маркантних постатей у сучасному політичному світі.

Коли в дні 12 вересня 1945 року вибрано д-ра Гойсса президентом Німецької Федеративної Республіки, паризький щоденник „Фіґаро" заявив, що він, Гойсс, має у собі щось з поета і пастора, — щось з доктора Фавста і... Бетовена. Це вперше в історії Німеччини вибрано президентом держави не представника династії, не військовика чи партійно-політичного діяча, але людину науки, мистецтва, визначного журналіста.

Життя Т. Гойсса припало на часи двох світових воєн, з яких Німеччина вийшла переможеною з усіма наслідками прогри висказаними у староримській приповідці: „Горе переможеним". Здаючи собі справу з того, що німці першорядні вояки, але лихі політики, — створено по першій світовій війні в Берліні Високу Школу Політики, де між іншими учив теж д-р Т. Гойсс. Навчано там не тієї партійної політики, якої звичайно слухається у задушливих домівках, не тих демагогічних кличів і примітивних засобів, які служать на те, щоб заворушити маси, впоїти в них жадобу помсти й реванжу: Там, у тій високій школі, навчано політики як науки, знання, опертого на досвіді минулої історії і на зрозумінні сучасности.

Проф. д-р Гойсс був не лише викладачем у тій школі. Після першої світової війни він брав живу участь у політичному житті Німеччини, редаґував часописи, писав численні наукові праці, виголошував промови, подорожував по різних країнах Европи, а часом — малював. Як член проводу т. зв. „Веркбунду", він сказав таке про Карла Маркса: „Не знаю, чи Карло Маркс був колинебудь у столярні, слюсарні чи ковальській робітні кітлів. Маю підозріння, що він ніколи не був людиною, яка працює руками і накидує матерії форму, зміст і ціль. Для Карла Маркса картина світу склалась напевне під враженням його спостереження механічного прядіння і механічного ткацтва, що тоді в його пору були ще молодим промислом"

Д-р Теодор Гойсс став членом німецької Демократичної партії, однак на його погляд демократія це не володіння маси, а тільки безпека, творчість і осяги самовиявлених авторитетів. „Політикою не можна робити культури, але, мабуть, культурою можна робити політику". Від р. 1924, коли вибрано його членом Райхстаґу, аж до р. 1933, коли А. Гітлер перейняв владу, д-р Т. Гойсс виголошував у парляменті численні промови, які відзначалися знаменитою арґументацією і дотепністю. Ті його промови мали великий вплив на формування тодішнього німецького світогляду. Тут, на терені Райхстаґу, він зводив словні бої з націонал-соціялістами, з Германом Ґерінґом, Ґеббельсом і ін. Д-р Гойсс не раз згадував свого приятеля Альфреда Роллера, директора мистецько-промислової школи у Відні, — який „спалив" при вступнім іспиті „кандидата" — Адольфа Гітлера. Хто знає, говорив він, яким шляхом покотились би колеса історії, коли б А. Гітлер здав був тоді вступний іспит до тієї школи і замість політиці посвятився б малярству.

Полеміка з націонал-соціялістами у Райхстаґу, його книжка п. з. „Дорога Гітлера", в якій д-р Т. Гойсс предсказав знищення Франції, як технічне підготування до захоплення Гітлером країн Східньої Европи, — спричинили його переслідування, коли Гітлер став канцлером. Але приятельська рука під час одного летунського налету на Берлін вкинула акти справи проти Гойсса в огонь, де вони згоріли. Д-р Гойсс переселився з Берліну на провінцію, де діждався упадку А. Гітлера. Він став міністром освіти у Віртембергії-Баден, і членом парляментарної ради, яка підготовляла конституцію для будучої федеративної республіки, причому Гойсс взорувався на державно - адміністраційних реформах Бісмарка.

Як новообраний президент Німецької Федеративної Республіки, він цілою своєю істотою віддався справі відбудови знищеного краю, піднесення життєвої стопи своїх громадян та опіки над мільйонами політичних втікачів і виселенців. Він теж мусів вирішити справу державного гербу і гимну. Хоча завважено слушно, що старий гимн „Дойчлянд ібер аллєс" не відповідає часові, бо, напр., ріка Маас є тепер у Бельгії, Мемель на совєтському терені, ріка Еч у північній Італії, проте нехіть д-ра Гойсса мусіла уступити перед волею більшости і пісню залишено. Тільки при офіційних виступах співається лише 3-тю строфу.

„Білий дім" у Бонні, званий віллею „Гаммершмід", — над якою повіває прапор з чорним орлом на золотім полі, обведеним червоною барвою, — це місце де живе, думає і творить 71-річний президент. Біля нього ще більша індивідуальність — канцлер Конрад Аденауер, ще старший від нього на 9 років, безпосередній творець і керівник нової Німеччини. Але без підпису президента Гойсса ніякий закон Аденауера і Бундестаґу не має сили.

Німецька преса говорить у зв'язку з залицянням Совєтів про можливість відновлення Бісмаркової політики у відношенні до Росії, яка виявилась у т. зв. реасекураційній умові з 1887 року. Очевидно, що теперішня ситуація зовсім інша, а відносин Західньої Німеччини з Заходом, зокрема з Америкою, не можна порівнювати з тодішніми відносинами з Австрією. Доля 17 мільйонів німців у Східній Німеччині і їхній досвід з Совєтами створили таку атмосферу в цілій Німеччині і такі настрої, що — поминаючи вже всі розумові арґументи — всяке тісне „співіснування" ледве чи можливе.

Виправляючи свого канцлера у далеку і відповідальну подорож до Москви, президент д-р Теодор Гойсс нестиме історичну відповідальність за напрямні політики, яку Аденауер захоче застосувати у відношенні до Совєтів. Бо президент не має правити, — каже його біограф Ганс Гайнріх Вельхетер, — але має багато дечого сказати, до чого канцлер має прислухатись.

Яр. Гр.

Вол. Дорошенко

В ГАЛИЧИНІ 50 РОКІВ ТОМУ

(7)

Промахи впорядчиків курсів

Крім згаданих уже недотягнень в організації курсів — щодо влаштування приїжджих із України слухачів та щодо самих викладів, упорядчики допустилися й інших хиб. Вони зовсім не подбали про те, щоб використати приїзд гостей з-за кордону для всебічного обзнайомлення їх зі Львовом та взагалі з галицько-українським життям, змаганням й осягами братів галичан. Нас ніхто з них не познайомив ні з українським громадянством Львова, ні з пам'ятниками й цікавостами галицької столиці. Не влаштували вони ніяких зустрічей, на яких би ми могли познайомитися з нашими професорами й слухачами, та із ширшим громадянством. А ми самі якось не догадалися, чи просто не насмілилися офіційно представитися упорядникам курсів та своїм викладачам і взагалі визначнішим особам з-поміж тодішнього українського громадянства Львова. Не складали ми таких візит ні приїхавши, ні на від'їзднім. Так ми й ходили, кажучи по-місцевому, „люзом" і нав'язували знайомства без відома й рекомендації М. Грушевського, з чого він, мабуть, був невдоволений. Але це сталося не так із нашої вини, як із вини організаторів. Їм, повторяю, не було часу з нами панькатися, але слід було заздалегідь призначити когось до такої місії. От через це ми й попали, завдяки Дарці, в полон до її батька, що стояв в опозиції до М. Грушевського, а це останньому, очевидно, не могло подобатися.

Тільки на останку, по закінченні курсів, зроблено на пам'ятку про них спільну фотографію — її опублікували в своїх спогадах Дм. Дорошенко й О. Лотоцький. Оце й був видимий знак нашої участи в курсах. На знимці є всі учасники курсів з Великої України й багато місцевих, які, одначе, не всі ходили постійно й на кожні виклади. На жаль, у знимці чомусь не взяли участь деякі з викладачів, як от проф. Іван Раковський, К. Студинський і Ст. Томашівський. Нема й багатьох галицьких студентів — Джиджори, Кревецького, тощо.

Митрополит А. Шептицький і галицьке громадянство

Не подбали організатори курсів і про те, щоб познайомити нас із Головою Української Греко-Католицької Церкви. Правда, між М. Грушевським і Митрополитом Шептицьким ніяких взаємин, мабуть, навіть і офіційних, не було. Але й тодішнє галицько-українське громадянство стояло якось збоку від Св. Юра. А нам самим і в голову не прийшло скласти поклін Митрополитові. Це зрозуміла річ: ми були й надто молоді й недосвідчені та ще й до того перейняті ворожістю до всякого „клерикалізму", як вільнодумці й прихильники радикалізму й соціялізму. Здається тільки д-р Липа з дружиною склали візиту митрополитові. Але ми були тоді так абсорбовані курсами й новими своїми знайомими, що ця візита не викликала у нас ніякого зацікавлення. Ніхто з нас навіть не запитався Липи, як прийняв його Митрополит і про що йшла у них мова. Це — думаю — треба пояснити ще й тодішньою поставою галицької інтеліґенції до Св. Юра взагалі й Митрополита зокрема. Митрополит тоді ще не мав тієї популярности, що її набув перед першою світовою війною, а особливо по повороті з російського полону. Не говорю вже про соціялістів і радикалів, але й серед уміркованих національно-демократичних кругів ставилися до нього з певним недовір'ям. В обережній політиці Митрополита супроти наставленого по москвофільськи духовенства добачувано потурання його москвофільству, тим більше, що впливи таких стовпів „старорусскости", як каноніки Ол. Бачинський, А. Білецький, Антін Петрушевич та ін., були в св. Юрі сильні майже до самої їх смерти. Ніхто не хотів зрозуміти, що Митрополит не хотів воювати з великою більшістю свого клиру й мусів провадити дуже тактовну політику повільного очищення духовенства від москвофільської зарази. А знов у проваджених у тому часі церковних реформах добачувано латинізаційні замисли, які, мовляв, грозили в своїх наслідках польонізацією українського населення.

Саме походження Митрополита з польського, хоч колись і українського роду, й той факт, що він вступив у зреформований польськими єзуїтами василіянський Чин, будили в деяких колах підозріння щодо щирости української патріотичности Митрополита.

Знайомимося зі Львовом

Загальне поняття про галицько-українське життя й відносини дехто з нас, як, наприклад, д-р Липа або я з Дмитром Івановичем, мав ще перед приїздом до Львова. Передовсім із „Літературно-Наукового Вістника", який у 1898-1901 рр. ще вільно доходив на Наддніпрянщину, а заборонений у 1901 р. для України, все ж таки доставався до нас через Москву й Петербурґ, куди його цензура пропускала. Багато дала нам також книжка Л. Василевського „Современная Галиция", що видержала два видання. Але ж не всі так були підготовані, а крім того, живе слово й показ дали б усім нам далеко більше. Але про це кажу, упорядники не подбали. Добре було б познайомити нас і з українським життям на провінції та з основами австрійської конституції в її теорії і в галицькій практиці. Такі виклади були б для нас далеко корисніші, ніж виклади з біології чи історії революційних рухів.

Та ці прогалини ми, передовсім наша чвірка, мали змогу доповнити собі завдяки своїм галицьким колеґам, головно завдяки Левкові Ганкевичеві й Дарці Шухевичівні. Дарка познайомила нас із своєю родиною, а це дало нам змогу придивитися до домашнього життя й побуту галицької інтеліґентської верстви.

Проф. Вол. Шухевич улаштував у себе в хаті для нас прийняття, а крім того повіз іще нас до о. Степана Шухевича в Підберізці, дуже свідоме село коло Львова. Через родину Шухевичів познайомилися ми й родиною відомого діяча Олександра Барвінського, „радника двору" (гофрата). Галицькі українці дуже величалися цим титулом — вищого за нього ніхто тоді з них не діставав, та й цього мало хто міг доступити, бо, як я вже згадав, поляки не допускали українців до високих посад, з якими були зв'язані й високі титули.

Показав нам проф. Шухевич і Львів — усе, що було в ньому варте оглядання, передовсім усі українські пам'ятки, від Св. Юра почавши й на церкві св. Миколая скінчивши. Навіть возив нас до міської 'різні.

Ми були повні вражень, але що всі ці оглядини відбувалися в яких двох днях, не більше, то очевидно наші враження були як від скороминаючого фільму. Та все ж таки вони давали нам бодай поверхову знайомість із містом та його пам'ятками.

ДО ПИТАННЯ КРИЗИ В ДЕРЖАВНОМУ ЦЕНТРІ У.Н.Р.

(Закінчення зі стор. 2-ої)

свідомих українців, отих „мятежніков", „мазепинцев", „сепаратістов", а сьогодні „петлюровцов" і „буржуазних націоналістов" висилано на Соловки, де вони гинули, от хочби для прикладу, останній запорізький отаман Кальнишевський і багато іншої козацької старшини. І тому, гетьман Павло Полуботок сказав до царя Петра І-го, що „нас розсудить лише залізо і кров".

Це є відомі речі, над якими нам тут зайво подрібніше зупинятись.

По другій світовій війні, до збройної боротьби України з Московщиною приєднався й західній світ, західні вільні народи, своєю „психологічно-холодною війною". Ми направду можемо радіти з того, що західній світ нарешті усвідомив собі цілу грозу агресії московського большевизму і рішився на війну з ним, бо тим самим в тій війні ми тепер вже не є осамітнені, як це було дотепер.

В тій психологічно-холодній війні інтерес західнього світу збігається з інтересом поневолених народів, а в тому зокрема українського народу. Але приходиться ствердити, що інтерес українського народу не вичерпується боротьбою з большевизмом і його усуненням. Бо коли інтересом західнього світу, на чолі з могутньою Америкою, є приборкання чи усунення большевизму, то в добавок того, інтересом українського народу є ще усунення московської окупації і привернення суверенности Українській Соборній Державі. Не може бути сумніву, що це саме є і в інтересі західнього світу, дармащо він не завжди здає собі з цього справу.

Що деякі західні народи не виявляють заінтересування до самостійности України, то це ще можна зрозуміти. Але ніяк не можна виправдати того, що деякі чинники тих народів, намагаючись включити український нарід в рямки своїх заходів в боротьбі з большевизмом, рівночасно накидають йому засяги тієї боротьби, виключаючи в ній боротьбу за привернення суверенности Українській Державі, тобто обмежуючи цю спільну боротьбу до своїх і лише своїх вужчих інтересів, та ще й вимагаючи від українських політичних чинників співпраці з його відвічним ворогом. Невже в таких рямках і з такими передумовами чи й вимогами можлива успішна співдія і перемога? Та ж це була б наглядна духово-моральна і політично-визвольна демобілізація українського народу, на що жадний відповідальний за визвольну боротьбу український політичний чинник не може і не сміє погодитись.

І тут, власне, в тому і ніякому іншому питанні приходить до розбіжности між українськими політичними чинниками і деякими чинниками американськими, а саме АКВБ, який у своїх завданнях змобілізувати і зорганізувати „народи СССР" чи їхні еміграції для боротьби з большевизмом, намагається накинути політичним чинникам поневолених народів, а в тому й українського народу, вище згадані передумови, вимагаючи залишення питання суверенности України до часу усунення большевизму. І ось в тому й заключається істота того „непередрішенства", про яке стільки пишеться і говориться і яке стоїть на перешкоді наладнанню співпраці з АКВБ.

Ми не будемо тут зупинятись над процесом ладнання тієї співпраці з АКВБ, яке тягнеться від 1952 року. Про це ми й інша українська преса доволі писали з приводу КЦАБ-у і МАКЦ-у в 1953 році. Так само ми не будемо зупинятись над ґенезою участи українців в Радіовисильні „Визволення" в Мюнхені, чи Інституті вивчення культури СССР, та тими труднощами, з якими там приходиться зустрічатися, бо й про це доволі написано в пресі. Не будемо тут ще раз звертати увагу, що ті установи не мають нічого спільного з визвольною політикою, про що вже писалось. Ми зупинимось тут лише над останніми заходами на тому відтинку і їх вислідами, які й спричинили безпосередню кризу у Державному Центрі УНР.

Від самого початку актуальности співпраці з АКВБ українські політичні чинники не відмовлялись від такої співпраці, але окремо від московських чинників. По вичерпанні спроб з КЦАБ-ом і МАКЦ-ом, АКВБ запропонував Діловий Комітет „співпраці народів СССР", який українці відкинули так само, як попередньо КЦАБ і МАКЦ.

Пропозицію Паризького Бльоку з вересня 1954 року на створення двох Центрів з „шапкою" над ними у формі постійної Контактової Комісії, АКВБ не прийняв, так, як не прийняли його й українські політичні чинники.

Відкидаючи цю вересневу пропозицію Паризького Бльоку, АКВБ відповів і висловив побажання, щоб еміґрація народів СССР, по власній ініціятиві і власними заходами, знайшла форми єдиного політичного центру співпраці, а до того часу АКВБ, покищо, не анґажується в ті заходи.

У слід за тими побажаннями АКВБ, Паризький Бльок, на своїй Конференції в квітні 1955 р., в якій взяли участь голова ВО УНРади інж. Симон Созонтів і член УНРади Панас Феденко, як представники УНРади, опрацювала наступний „проєкт співпраці еміґрації народів СССР для боротьби з большевизмом", який тут передаємо в перекладі:

„1. Два політичні Центри: Центр нерусских народів (Паризький Бльок) і Центр русских політичних організацій беруть на себе взаємно обов'язок координувати свою діяльність направлену для визволення своїх народів від большевицької тиранії. 2. Кожний з двох Центрів веде свою організаційну і політичну роботу самостійно, не вмішуючись один одному у внутрішні справи. 3. Американський Комітет виявляє всесторонню моральну і матеріяльну допомогу кожному Центрові для посилення його творчої праці у всіх ділянках поставлених завдань для визволення від большевизму. 4. Для узгіднення діяльности між двома Центрами, які будуть необхідно вимагати спільних виступів всієї еміґрації, чи усунення можливо виникнувших колізій між двома Центрами, відбуваються перманентні конференції представників двох Центрів і представника Американського Комітету. 5. Перманентні конференції не менше один раз на місяць, а при потребі відбуваються екстраординарні конференції. 6. Екстраординарні конференції відбуваються по ініціятиві одного з Центрів і по ініціятиві представника Американського Комітету. 7. Кількість представників на конференцію висилає кожний Центр і Американський Комітет по своєму власному уподобанні. 8. Всі рішення конференції принимаються по узгідненні представників двох Центрів і представника Комітету".

Не зупиняючись над самим проєктом, звертаємо лише увагу, що той проєкт є не проєктом домовлення про співпрацю Паризького Бльоку з АКВБ, як це дехто намагається „пояснити", лише це є проєкт домовлення про співпрацю між Паризьким Бльоком, в склад якого входить Державний Центр УНР, і Центром політичних організацій московських, так як того вимагає АКВБ, сам не анґажуючись, як це вже вгорі згадано.

Цей проєкт Виконавчий Орган УНРади, на своєму засіданні, дня 9 травня 1955 р. розглянув, змінивши в точці 5-ій слово „перманентні" на „періодичні", а в точці 6-ій слово „екстраординарні" на „надзвичайні", рішив, що той проєкт „вважає за можливе прийняти" і далі рішив „подати проєкт на затвердження Президії УНРади". Одержавши той „проєкт", голова УНРади передав його на розгляд і оцінку Комісії Зовнішніх Справ УНРади.

Ми не будемо тут зупинятись над процедурою і перебігом засідань Комісії. Тут лише вкажемо, що Комісія Зовнішніх Справ УНРади, на засіданні Президії УНРади дня 28 травня 1955 р., повідомила Президію УНРади, що фракції ОУН і УНДС, а також керівник ресорту зовнішніх справ ВО УНРади, інж. Дм. Андрієвський, внесли цілий ряд поправок до предложеного „проєкту" і „тому, на думку Комісії, Президія УНРади може рекомендувати Виконному Органові УНРади ведення дальших переговорів в справі „Проєкту співпраці...", з метою його удосконалення, ураховуючи поправки до „Проєкту", що були зроблені на засіданні Комісії". Кожному, обізнаному з парляментарною практикою, мусіло б бути ясне, що Комісія парляменту — УНРади, не погоджується з проєктом і не пропонує прийняти його, лише завернути до ВО, щоб той поробив заходи для узгляднення поправок, внесених на Комісії.

По переведеній дискусії над проєктом і над „внеском" Комісії, голова УНРади, згідно з „внеском" Комісії, зредаґував і предложив Президії УНРади до схвалення наступну резолюцію: „Президія УНРади не може прийняти „проєкту сотрудничества емиґраций народов СССР по борьбе с большевизмом" в предложеному їй Виконавчим Органом тексті, й тому доручає Виконавчому Органові поробити заходи в напрямі зміни того „проєкту", враховуючи поправки до „проєкту", винесені на засіданні Комісії зовнішних справ і Президії УНРади, і предложити справлений проєкт на схвалення Президії УНРади".

Тому внескові зредаґованому головою УНРади, спротивилися деякі члени Президії і Виконавчого Органу, домагаючись поставлення на голосування внеску Виконавчого Органу на затвердження „проєкту" в тексті предложеному Виконавчим Органом.

Не маючи змоги переконати опонентів про помилковість їхньої вимоги, і так само не маючи змоги узгіднити спірні питання, але щоб зберегти порядок і максимум об'єктивности при вирішуванні так складних і „особливої ваги" справ, голова УНРади запропонував відложити питання прийняття „проєкту", а тимчасом скористати із статті 13/а Тимчасового закону, схваленої ІІІ-ою сесією, про яку ми вже вгорі згадували, й запросити тих представників на засідання Президії УНРади, щоб вони, як сказано в тій статті того закону, висловили свої думки на той проєкт.

Тій пропозиції, як і попередній, знову спротивилися прихильники і речники внеску Виконавчого Органу і далі вимагали ставлення на голосування „проєкту" в тексті, предложеному Виконавчим Органом.

Ставити внесок ВО на прийняття „проєкту" в тексті первісно предложеному ВОрганом, без пропонованих поправок, голова УНРади вважав, що це була б великої ваги помилка, з далеко йдучими наслідками так морально - психологічного, як і політично-визвольного характеру. Тому, користаючи із статті 12-ої Тимчасового Закону, передав керівництво засіданням Президії заступникові голови УНРади, проф. Євгенові Гловінському. Проф. Євген Гловінський вкінці пішов назустріч вимогам Виконавчого Органу УНРади і подав на голосування „проєкт" у тексті, предложеному Виконавчим Органом, який без поправок фракцій ОУН і УНДС, а навіть і керівника ресорту зовнішніх справ, та всупереч внескові Комісії завнішніх справ УНРади, був прийнятий голосами УРДП, УСП і УНДО, при спротиві ОУН і УНДС.

Супроти такої помилки, голова УНРади, Осип Бойдуник, негайно зголосив свою демісію, зложивши до протоколу наступну деклярацію: „З уваги на те, що прийнятий є „проєкт сотрудничества народов СССР по борьбе с большевизмом" в тексті предложеному Виконавчим Органом, який, в мойому розумінні, суперечить визвольній боротьбі з Московщиною і постановам сесії УНРади з дня 10 березня 1954 р., уважаю для себе неможливим далі очолювати Українську Національну Раду і бути членом її Президії. Згідно із ст. 12-ою Тимчасового Закону, передаю головування найстаршому віком заступникові голови, проф. Є. Гловінському, який, згідно із ст. 11-ою Тимчасового Закону, переведе на найближчій сесії УНРади вибори нового голови УНРади".

Ось так виглядає фактичний стан в питаннях кризи в Державному Центрі УНР. Чи це означало б, що ОУН змінила свій погляд на питання потреби консолідації з одним керівним Центром?

Нічого подібного! ОУН, виходячи із засади власних сил народу, й надалі визнає потребу консолідації тих сил із одним Центром, але таким, який буде консолідовано вести боротьбу з ворогом, а не схилятись до пактування з ним, заставляючи інших до боротьби і використовуючи ту боротьбу.

Чи то означає, що ОУН є проти мирного співжиття або навіть співпраці в поході проти большевиків і московської окупації, з московським народом, чи його політичними організаціями?

Зовсім ні! ОУН не відмовиться ані від мирного співжиття із своїм північним сусідом Московщиною, ані не відмовиться від співпраці з представниками московських політичних організацій, але під умовою, що вони визнають московську аґресію з 1917-21 років і окупацію України за неважну, та раз на завжди відмовляться від аґресії супроти України, і виявлять, не на папері, а на ділі, добросусідське, мирне відношення супроти України й українського народу.

Чи може, вкінці, це означає, що ОУН відмовляється від співпраці з американцями, чи хоч би з АКВБ, як це дехто злорадно спішить голосити?

Сохрань Боже! З американцями, а в тому й з АКВБ ми раді співпрацювати, але під умовою, що будуть обосторонньо і взаємно визнані і респектовані вимоги й інтереси, як американські, так і державницько-українські.

А якщо ті три вимоги не будуть здійснені, що тоді? Тоді український нарід і його самостійницькі політичні організації змушені будуть продовжувати свої визвольні змагання власними силами, як це було до тепер, користаючи з помочі тих їхніх приятелів, які вже є, навіть в ЗДА і серед американського народу, здобуваючи їх далі, йдучи до перемоги народовладної системи.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Гемпстед, Н. Й.

Загальний Збір Відділу УККА

Дня 15 травня 1955 р. відбувся Загальний Збір нашого Відділу. Цей збір був получений з передконґресовим вічем УККА і на нього запрошено делеґата з централі з Ню Йорку. Делеґатом був д-р Р. Олесницький, який у своїй доповіді, ілюстрований конкретними прикладами, в ядерній і гарній формі подав про велику працю, пророблену Українським Конґрес. Комітетом. З другого ж боку, представив теж прияним ті труднощі, що з ними приходить боротися, виконуючи цю працю.

Після доповіді відбулася коротка виміна думок на теми діяльности, після чого перейдено до звітів уступаючої Управи місцевого Відділу УККА та вибору нового проводу. До нової екзекутиви увійшли полковник амер. армії Василь Рибак, як голова, і як члени екзекутиви: Остап Фірчук, Ю. Маланчук, А. Копистянський, Ів. Сельський, Волод. Шпачинський і М. Курчак. До провірної Комісії: А. Гончарів, Вас. Захарія і Ів. Корнова.

На цьому можна б було закінчити ту коротеньку згадку про Заг. Збір нашого відділу, але... і про те маленьке „але" — хочу тут теж згадати — тим паче, що воно зачинає здобувати своє право громадянства і ставати загально-поширеною недугою в наших громадах — як можна завважити з дописів.

З боку Управи Відділу були зроблені всі заходи — включно з розісланням поіменних повідомлень-запрошень і роздаванням їх ще додатково під церквою, щоб на ці збори стягнути якнайбільше громадян. Та все ж таки публіка не дописала... Щобільше — навіть дехто з членів бувшої Управи не уважав за відповідне прийти на збори, щоб з честю здати свій мандат, яким його наділила була громада в минулій каденції. Не помогли заклики до громадянства про те, що на вічу буде власне доповідь про міжнародне положення у світі та про українську справу на тому тлі. „Нас це не цікавить!" Чому? Ми щораз більше піддаємося нагромаджуванню якнайбільше матеріяльних дібр, забуваючи при тому про рідний народ, часто про своїх найближчих, що лишилися там, де „пекло на землі", забуваючи про Україну ограблену і скривавлену. Ми не раз у розмовах такі великі суперпатріоти — один більший одного — так обурюємося, що про нас замало знає світ, або не цікавиться нами так, як ми цього бажали б, але коли запитати, що ми конкретно зробили в тому напрямку, щоб нас світ пізнав, чим ми причинилися до того, щоб приспішити день національного визволення, то опускаємо очі вдолину, бо не маємо відповіді на це питання. А скільки ми зложили на видачу інформативних матеріялів чи літератури що мали б зацікавити світ нашою справою? А чи заплатили ми хоч за один рік наш національний даток від того часу, від коли ми опинилися тут на цій благодатній землі Вашинґтона, заживаючи всіх її великих благ? Що більше! Ми навіть не ласкаві посвятити в неділю одну мізерну годину нашого вільного часу, щоб піти на збори, чи на якусь іншу імпрезу, щоб послухати, що діється довкруги нас, та дати нагоду нашому серцю трішки зм'якнути й стати бодай крихітку чутливішими на те горе мільйонів наших братів за залізною заслоною на рідних землях, або загрожених тією залізною заслоною на европейській скитальщині.

Страшна загроза збайдужіння нависла над суспільно-громадським життям. І тут треба бити в дзвін тривоги, і то з усіх боків і при всіх нагодах, бо це загроза дуже небезпечна — може більша, ніж ми думаємо.

То ж геть оспалість! Не заліплюймося у шкаралупі своїх особистих вигод! Геть з еґоїзмом! Подумаймо трохи й про загальну справу, справу нашої співпраці й нашого вкладу в змагання до нашої загальної Великої Мети!

М. Курчак.

Нюарк, Н. Дж.

З Музичного Життя

Історія знає універсально обдарованих людей, які володіли цілою низкою мистецтв. Лише один з таких — Мікель-Анджельо досягнув світової слави. Інші, навіть високо-талановитий Ернст Теодор Амадей Гофман не зробив всього, що міг би, коли б його талант був концентрований лише на одному мистецтві.

Як відомо Гофман був поетом, скрипаком, диріґентом, композитором, письменником і малярем.

Це чомусь мені нагадує пантеїзм, що про нього Шапенгауер казав: „Пантеїзм це чемний атеїзм". Є парадокс: багато богів, — нема Бога.

Отже історія показала, що найбільш видатні мистці мали тільки одне мистецтво.

Я це все кажу молоді, яка захоплюється і розпорошує свою увагу тоді, коли треба обрати одно. Ars longa, vita brevis est. і тому треба не гаяти часу і щоденно працювати.

Наприкінці цього учбового року я мав приємність відвідувати філію Українсько Муз. Інституту в Нюарку. Я був присутній на двох річних пописах: 19-го і 25-го червня. З великим інтересом прослухав я дві великі програми у виконанні учнів молодшого і трохи старшого віку.

Загально, мушу зазначити велику і серйозну роботу професорського складу. Не маючи змоги говорити тут про кожний виступ, я все ж хочу відмітити найбільш цікаві моменти: краще виконання і підготовку, і кращі таланти.

Передусім про репертуар: він звичайно залежить від підготовки учня, від його технічного володіння інструментом. Але і від смаку професора і його методи; музична література є дуже багата і має всі катеґорії труднощів.

Тому я з чистою совістю можу сказати, що репертуар трохи страждає консерватизмом. Конкретно: — поруч з кращими творами клясичної і романтичної школи, а також українських п'єс існує багато зразків сучасної світової музики. В програмі на жаль цього бракувало. Так само цілком був відсутній такий великий композитор і майстер для дітей, як Беля Барток. Він має три чудові збірки: дві без назв — лише числа, а третя має назви для кожної п'єси. Ці збірки є в 2 і в 4 руки. Діти їх люблять і часом грають з великим захопленням. Деякі з цих п'єс просякнуті угорським і часом ніби українським фолкльором.

В цілому (за невеликими винятками) виконання було досить правильним, а часом дуже гарним. Я хочу сказати трохи про кращі моменти. Буду говорити про кожного професора зокрема, за абеткою:

Проф. Т. Богданська. — Добре грали: О. Карпенко, Б. Рицар і Р. Павлишин.

Проф. С. Дзядзів. — Л. Подгорецька і Т. Мельник.

Проф. І. Заяць. — Д. Венки.

Проф. Д. Каранович. — В. Дзедзик і З. Гой.

Проф. Г. Клим. — О. Загнибіда — дуже обдарована і має дані для піянізму, Б. Сигалів і М. Коблянська.

Проф. Р. Темницька. — М. Гаврилюк, М. Шлемкевич (дуже здібна).

Проф. М. Соменко. — О. Сенишин і Б. Ничка.

Проф. В. Цісик. — В. Шалденко.

Проф. О. Чипак. — Л. Рудницька і В. Кобзар (дуже здібні).

Хлопчикові Кобзареві п'єса Мендельсона (Rondo Capricc.) трохи заважка, але він подолав її „штурмом".

Основою техніки є безумовно гама. Були експерименти вчити без гам і дали цілком неґативні наслідки. У Відні був досить популярний професор Шлезінґер, який вчив без гам. Сам він ніколи, як соліст, не виступав, бо мав нечисту техніку.

Дуже цікаво, що деякі його учні вдома „секретно" від професора вправляли гами.

Викладання мусіло б бути сучасним, новим. Бо мистецтво рухає вперед: нова література — нове виконання.

Колись грали високими пальцями, тепер — натуральною методою (рухами).

Як висновок скажу: Філія Українського Музичного Інституту в Нюарку, що має своїм керівником професора М. Соменка, провадить велику і культурну роботу. Я з великою приємністю прослухав два пописи і лишився цілком з мистецького і морального погляду задоволений.

Проф. Володимир Грудин.

• КНИЖКИ •

ВИЙШЛИ З ДРУКУ:

1. Задеснянський

„Що нам дав Хвильовий?",

Стор. 108, ціна $1.40

(Щоб дати узасаднену відповідь на поставлене питання, автор використав усі писання Хвильового, в тому й маловідомі або й невідомі західнім українцям. У книзі знайдемо повний автентичний текст статті „Московські задрипанки" та багато вартих уваги цитат.)

2. Б-ський

Політичні ідеї творів М. Куліша,

Стор. 96, ціна $1.10

(Автор скупулятно переказуючи зміст та ілюструючи його численними цитатами, дає докладну аналізу політичних ідей пропаґованих у таких творах засланого драматурґа: „97", „Народній Малахій", „Мина Мазайло" і „Патетична соната".)

Замовлення і гроші слати на адресу:

M. & O. GIFT SHOP
6440 Michigan Avenue
Detroit 10, Mich.

З наших буднів

НА ЧЕСТЬ НАШОЇ ГУЦУЛІЇ

„Лис Микита" надрукував „комунікат" про те, будьто би гуцульська організація на своєму Свяґеному в Ню Йорку відзнагила званням „Погесного Гуцула" нашого славного мистця, Михайла Мороза.

Факт, самий-собою, багатомовний і майже символігний, але тут слід зауважити, що на цьому факті діяльність організацій аж ніяк не обмежується. Нюйоркські гуцули не лише влаштовують Свяґені та Просфори, а густо-гасто простягають братню руку допомоги землякам-залишенцям в Европі.

Ось вам один з гисленних прикладів . . . .

Відомий в нашій Метрополії з своєї відданости суспільно - громадським справам пан Гриць з Коломиї зустрів раз свого лянцмана, пана Петра, та й каже йому:

— Читав'сми сегодни в Додатку до „Свободи", що якас Марія з Яблонова дуже просить, аби її допомогти . . . Хоге виїхати з Нимеггини та й шукає спонзора. Ще молода жінка — тридцять і шос там років. А ти, мой, самітняк, маєш файні „руми" та й добру роботу, — то може б ти, за одним заходом, і патріотигне діло зробив та й жінку собі віписав, єкби гідна? . .

Пан Петро не горів пристрасним бажанням покидати парубоцький стан, до якого вже й привик на еміґрації, — але патріотигне діло, все ж таки, випадало зробити. Раз Марія просить помогі — треба допомогти. Пішов до Зудаку на 7-ій вулиці, до пані добродійки Курилло, підписати відповідні папери.

Тут уже, на офісі, вийшло на яву, що пан Гриць, хог і лянцман і гуцул з Коломиї, а не сказав йому всієї правди. „Щос" трошки затаїв. Затаїв таку дрібницю, що Марія-небога не сама, а двоє дітогок має, Василька і Настуньку.

— Бідні-безпоміґні сироти, — зворушеним голосом вияснила пані Курилло. — Батько пропав на війні, служив у нашій Дивізії . . .

Гуцул має свій гонір! Раз сказаного слова не касує. Погухав леґінь потилицю та й віписав Марію з небожєтами. Але того, що він віписав, ще було замало: згідно з буквою закону — завірення мусів ще підписати якийсь ситизен.

За ситизеном пан Петро довго не шукав — пішов просто до свого формана, Джова. Була це щира, золота душа, хог і тіло мав горне, мов саджа. В справах іміґрації, переселення, залишенців він не багато визнавався, але як пан Петро поставив перед ним ґарґину, то йому вмить всі заплутані питання роз'яснились і він з ентузіязмом попідписував потрібні папери.

Ще й обіцяв пану Петрові, що сам, власним автомобілем, виїде до пристані по його „дівгину!"

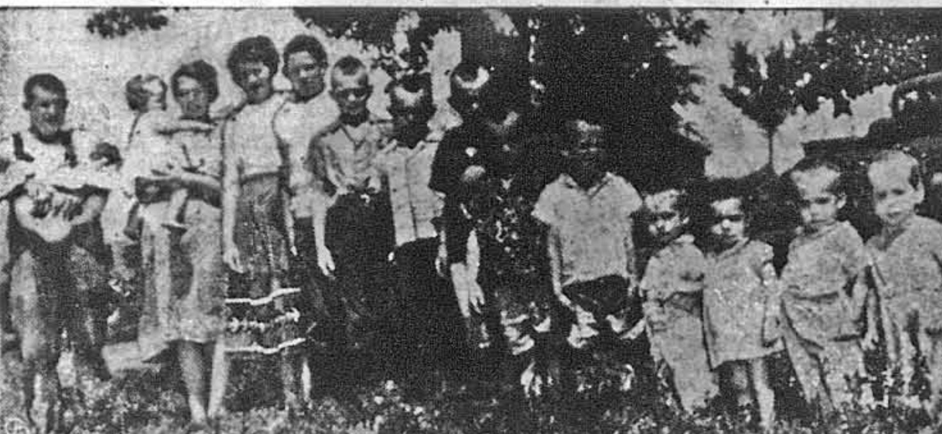
Але щодо цього пункту пан Петро мав деякі застереження:

— Щоб мені діти не напудилася, єк побагать такого горного спонзорі! — казав до пана Гриця.

Але пан Гриць заспокоїв його:

— Мой, поки вони суда приїдуть, то твій гьорний готов побіліти . . .

Ікер.

Скількість дітей американського фармера Верна Ц. Бартлетта з Лівенпорт в Кензасі збільшилася з народженням дня 24 червня третьої пари двійнят на 14 осіб. — На фото батьки тримають наймолодшу пару двійнят Донну Марію і Доніса Жана і поруч — за віком — решта дітей. Наприкінці 3-літні двійнята Пет і Петрісія і 2-літні Говард і Гаролд.

Гарримана висувають на кандидата на президента в 1956 році

Ню Йорк, Н. Й. — Новообраний голова Стейтового Демократичного Комітету Майкел Г. Прендерґаст заявив в інтерврю після виборів, що губернатор Нюйоркського стейту Аверелл Гарриман буде демократичним кандидатом на президента в 1956 році від стейту Ню Йорк. Гарриман сказав, що він нічого не знає про заяву Прендерґаста і додав, що він сам підтримує кандидатуру Адлея Стівенсона. Та Гарриман сказав журналістам, що „це робить йому честь", коли люди вважають його гідним займати таке високе й відповідальне становище. Кілька днів тому демократичний провідник Тамані Голл Кармін де Сапіо також згадував про Гарримана як про майбутнього демократичного кандидата на президента. Де Сапіо сказав в інтервю в телевізії, що стейт Ню Йорк виставить Гарримана на кандитата на президента. (Див. про це статтю на 2-ій стор.).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БАЙОН, Н. ДЖ. — Б-во св. Арх. Михаїла Відд. 213 повідомляє всіх членів, що піврічні збори відбудуться у вівторок, 12-го липня о год. 7-ій веч., в У. Н. Домі 35 W. 19 St. Обов'язком кожного члена прибути бо є важні справи до вирішення. Контрольна комісія дасть звіт за 6 місяців. Неприявний член мусить заплатити кару після ухвали Б-ва. — Управа.

ІРВІНҐТОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Відд. 490, Т-ва ім. І. Франка, відбудуться в суботу, 9-го липня, в залі Укр. Пресвітерської Церкви, 36 Harrison Pl., о год. 7:30 веч. — О. Чорномаз, секр.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 17-мільйонового майна УНСоюзу.

✝

Ділимося сумною вісткою, що дня 6-го липня 1955 відійшов у вічність

бл. п. АНДРІЙ ЖУРАВЕЦЬКИЙ
родом з Угнова.

Тіло Покійного спочиває в Bronx Chapel, 1990 Webster Ave., Bronx, N. Y.

Похорон відбудеться в суботу, 9-го липня о год. 10-ій рано під проводом Високопреосвященішого БОГДАНА з укр. правосл. церкви, 1410 Vyse Ave., Bronx, N. Y. Похороном займеться І. Бунько.

Горем прибиті
Архиєпископ ПЕТРО — син, МАРІЯ — дружина, МИХАСЯ — сестра, проф. Олександер КУМАН — зять.
1741 Washington Ave., Bronx, N. Y.

ПРО НЕВРАЛГІЧНІ БОЛІ
й терпіння мускулів

Якщо ви терпіли колись на страшні невральгічні болі, які вертять і рвуть вас; якщо ви напів божевільні від нещасних болів мускулів; якщо ви дали би все, щоб дістати поміч проти тих болів і мук, які роблять вас калікою, — то поцікавтеся і послухайте дещо про лік АНТРО.

Лікарські звідомлення вказують, що та чудесна назва швидко облегшує болі від різних невралгічних недуг, як запалення зв'язок між мускулами, плечей, рук і ніг, або від понатяганих мускулів. Користувачі захоплено висловлюються про знамениту поміч, яку вони дістали інколи від першого невеликого дозування.

Не терпіть даром другий день тортурів, тільки спробуйте АНТРО. Можете легко дістати цей лік поштою, написавши до KINGSLY CO., Dept. 13, Box 415, Peekskill, N. Y. Щоб мати певність напишіть своє прізвище й адресу друкованим письмом на обороті коверти. Ви одержите відвортною поштою звичайно $6.00 порцію, тільки за $5.00 плюс 63¢ оплата COD. Заплатите листоноші при одержанні посилки. Зробіть це тепер поки можете ще дістати АНТРО.

Ім'я ....
Адреса ....
Місто .... Стейт ....

ТАРЗАН, ч. 3495. Знов побачилися

TARZAN'S KEEN SENSES LOCATED THE SPOOR OF THE DURU AND HE GUIDED THE HAPPY BAND IN THEIR DIRECTION.

AS THEY MARCHED, HE THOUGHT OF THE ARABS' RAGE WHEN THEY WOULD DISCOVER THE PRISONERS' ESCAPE, AND SMILED IN TRIUMPH.

SOON THE APE-MAN AND HIS CARAVAN CAME TO THE BOMA, OR SHELTER, WHERE THE DURU WERE HIDING. JOYOUSLY, THE WARRIORS RUSHED TO MEET THEM.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Пронизливі чуття Тарзана викрили сліди племени дюру, і він повів щасливий гурт в тому напрямі, де було плем'я.

Коли вони маршували, він думав про лють, яка охопить арабів, коли вони викриють втечу в'язнів, — і тріюмфально сміявся.

Незабаром мавполюдина і його караван прийшли до боми, або шатра, де ховалося плем'я дюрю. Вояовники вийшли їм назустріч.